

קידושין עב-ב

עניין: ממזירי ונתיני טהורים לעתיד לבוא

רשב"א

[עב, ב] ממזרי ונתיני טהורים הם לעתיד לבא דברי ר' יוסי. וא"ת⁸ וכי מצות לא יבא ממזר תבטל לעתיד לבא. וי"ל דהוראת שעה תהא לאותן שהיו בדורות קודם ביאת אליהו שאליהו בא ומטהרן, אבל אותם שיהיו בימי המשיח אף הם יהיו פסולים, דמצות לא יבא נוהגת היא לעולם ואפי' בימי של משיח.

ניצוצי אור – רב ראובן מרגליות

ת"ר ממזרי ונתיני טהורים לעתיד לבוא דברי ר' יוסי כו'. כ"ה גם בויקרא רבא ס"פ ל"ב וקהלת רבא רפ"ד, ולכאורה מפליא איך יתכן לומר ככה והן זהו יסוד הדת כי התורה לא תשתנה. ואיך אפשר שממזר יטוהר, אמנם במחקרי על תפקידי בית דין הגדול הבאתי אמרם אפקוה רבנן לקדושין מינה, והוכחתי כי הכח הזה נמסר לגדולי הדורות ראה תשובת הרשב"א סי' אלף ר"י, הרא"ש כלל ל"ה סי' א, אבל בצדק מעיר מהר"מ אלשקר בתשובה סי' כ"ח כי אי אפשר למסור כח זה ביד כל בית דין פרטי, שעי"ז תהיה התורה כהרבה תורות, אולם כשיופיע רוח ממרום וייסד בית דין ראשי לכל ישראל אז תהיה לבית דין כללי זה גם הכח להפקעת קדושין למפרע (וראה חתם סופר אהע"ז סי' קח—קט, שו"ת הגרש"מ מברזן ח"א סי' ט) ואז יוכלו ממזרים להטהר ע"פ התורה, וזהו

לשם – ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף יב סימן ט, יב

אך הענין בזה הוא כי הנה תהלוכות הנהגה אשר בימות המשיח הנה יהיה מתחילה הטבע והנסיי מעורב ביחד וע"ד שהיה בגאולת מלרים שהגם שגם ראשית התחלת הגאולה היה תיקון בנשים עכ"ז הנה היה עדיין כל מלך ישראל עלמן בטבע וחומרי כי עדיין לא פסקה וזהמחן עד מתן תורה. ע' זוה"ק ס"פ יתרו. והגם שהיה ההנהגה עמם בנשים גדולים עכ"ז הם עלמן היו עדיין לפי הטבע לגמרי וכן יהיה בזהמים הראשונים דימות המשיח שהגם שיהיה הגאולה וההנהגה בנשים גדולים עכ"ז יהיה הטבע משמשה ג"כ ויתקיים עדיין החומרי והגשמי בהעולם. כולו וכן גם בישראל עלמן. וכל ציטוט הזהמחן חזיכך העצמית יחזיל רק אח"כ ולאט לאט שהוא בהדרגה גדולה. וכמ"ש בשו"ת טוב סוף מזמור י"ח מגדיל ישיבות מלכו כו' כתוב אחד אומר מגדול וכתוב אחד אומר מגדיל. ר' יודן אומר לפי שאין הגאולה באה על אומה זו בבת אחת אלא קימעה קימעה. ומהו מגדיל לפי שהיא מחנכית והולכת לפני ישראל כו' לפיכך משולה הגאולה כשאר שנאמר אז יבקע כשאר אורח כו' ע"ש:

רק קיבול שכל לבד והרי נמלא כי בין אם נאמר שמלות בטילות לעתיד לבוא ובין אם נאמר שאינם בטילות שניהם הוא דבר אחד כי העול והשיעבוד שבהם הם בטילות אך מליאותם וקיומם הם אינם בטילות ח"ו כי הם עלמם החיים הגלמי וכל טוב הלפון והם בכל עולם ועולם לפי מליאותם וישיאיו וענייניו וכנ"ל:

אמנם הוא כי מזה הוא כי כל מעשה המלות וכל תיקוניהם הנה הם נוגעים וזהמים בכל העולמות כולם בכל עולם ועולם לפי ענייניו ולפי ערכו וכן הוא בכל היסודים כולם וכמ"ס האר"ז"ל בפנימית יחלומית דרוש ח' כי טהרה דבריהם הוא טומאה דאילות וישנם בחי' קליפות בכל העולמות כולם אלא מה שהוא קליפה בהעליון הוא טהור בהתחתון ומה שהוא סיג ופסולת בהעליון הוא צר ונקי בהתחתון וכן העצמית והחומרית דהעליון הוא זך ורוחי בהתחתון והרי נמלא כי בעליית הדברים מעולם לעולם יהיה נזקק ג"כ מעשה המלות וכל תיקוניהם כולם אלא שהם לפי ערך עילויים ולפי הענין השייך בכ"א. וזהו ענין מה שנמלא מאמרים שונים בזה בדברי רז"ל הנראה כחולקים זה על זה בענין קיום התורה והמלות לעתיד לבוא כי בגדה ס"א ב' אמרו מלות בטילות לעת"ל וכן בשבת קנ"א ב' אלו ימי המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה וכן בענין ג' ד' היום לעשותם ולא למחר לעשותם ופ"י רש"י

הוא ע"ז בגמרא קידושין ע"ב ב'. ממזירי ונתיני טהורים לעתיד לבוא דברי ר' יוסי. ר' מאיר אומר אינם טהורים כו'. וצירושלמי פ"א דמגילה הלכה ה'. ר' יוחנן אומר הנביאים והכתובים עתידין ליבטל ונאשה סיפרי תורה אינן עתידין ליבטל. מה עמאל קול גדול ולא יסף. רשב"ל אומר אף מנילה אבהר והלכות (שבתורה שצ"פ) אינן עתידין ליבטל שנאמר הליכות עולם לו ע"ש וכן פסק הרמב"ם בספ"ב דהלכות מנילה שאין בטלן לעולם ע"ש וכן